

Efəsi Kaane

Pɔli Alaa Falan Naxan Nasiga Efəsi

Kaane Ma

Pɔli yi kasoon nan na Romi taani a Kitabun yireni ito sebε waxatin naxan yi, a yi a rasiga Efəsi kaane ma. Koni, a mi yi waxi a xɔn ma Efəsi kaane gbansanna xa a xaran. A luxi alo a yi kɛdini ito rasigama Efəsi kaane denkeleya yamaan nun a rabilinna taane denkeleya yamane nan ma Asi yamanani alogo e birin xa a xaran. Nayi, a mi muxu wuyaxi xɔntɔnxi a kui, a mɔn mi Efəsi kaane maxadi e sɔnne fe yi. Kitabun yireni ito sebexi nɛn alo nɛɛ tonge saxan nɔxɔn Yesu te xanbini ariyanna yi.

Xera Pɔli fa nɛn Efəsi taani a xeraya sigatiin saxandeni, a yi nɛɛ saxan naba na. (Xerane 19.1 han 20.1) Kitabun yireni ito sora 3.1 nun 4.1 nan a yitama en na a xeraan yi kasoon nan na a yi ito sebema Efəsi kaane ma waxatin naxan yi. A mɔn itoe fan sebε kasoon nan na: Filipi Kaane, Filemɔn, e nun Kɔlɔsi Kaane.

Kitabun yireni ito fala yisoxini ito ra fa fala Ala feen birin nagidixi nɛn alogo “A xa seen birin malan, naxanye kore xɔnna nun bɔxɔ xɔnna ma, a yi a Muxu Sugandixin findi ne birin xunna ra.” (1.10) Ala a denkeleya yamaan nan findixi Yesu fati bɛndɛn na dunuɓa yi alogo a xa dunuɓa feene birin malan Yesu yamarin bun. Nayi, denkeleya yamaan lan nɛn e sariɓan e dunuɓa yi gidini. Lanna xa lu yamaan ni alogo Yesu a yamaan lanna xa findi a binya xunna ra dunuɓa nun kore xɔnna

ma. Ala to dunuḡa muxune birin malanma alogo a xa binyen soto kore xonna ma, en tan sese mi lan en yi na lanna kala en nun muxun bodene tagi fo en na en yete magodo en bode xa, en sarijan. (5.21)

A Kitabun yireni ito foloxi duban nan ma (1.1-2) a yi a rajan duban ma. (6.21-24) Falan naxan tixi Kitabun kui, a yitaxunxi doxo firin: A singena (1.3-3.21), Ala naxan ligaxi en xa a Muxu Sugandixin Yesu xon, Poli yelin xanbini a sewan mayite na fe ra, a yi denkeleya muxune lan feen yeba, a yi a yita en na Ala Yahudiyane nun siya gbetene malanxi kii naxan yi, e findi yama kedenna ra, a yamana. A firindena (4.1-6.20), xerana a falama a Kitabun xaran muxune lan nen a e xa findi kedenna ra nii neneni Alaa Muxu Sugandixin Yesu nin. A yi a yeba lanna luma e nun bonne tagi kii naxan yi denkeleya yamani e nun denbayani.

Poli Alaa yamaan lan feen nan yebama misali saxan xon: fati benden lanna nun banxin ti kiina nun lanna xemnen nun a naxanla tagi. Alaa Muxu Sugandixin Yesu luxi alo fati benden xunna, e nun alo banxin bundoxo gemena. Denkeleya yamaan mon luxi Alaa Muxu Sugandixin xa nen alo naxanla a xemnen xa. Nayi, en na a toma nen fa fala lanna mi luyen denkeleya muxune tagi xa muxune mi xete haken nun yulubin foxo ra, e la Marigin na.

¹ N tan Poli naxan findixi Yesu Alaa Muxu Sugandixina xeraan na Ala sagoon xon ma, n tan nan ito sebema yama sarijanxin ma Efesi taani, togondiya muxun naxanye Yesu Alaa Muxu Sugandixini.

² En Fafe Ala nun en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa hinanna nun bɔɲε xunbenla fi ε ma.

En barakan naxan sɔtɔma

³ En barikan bira en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin Fafe Ala xa naxan niin duban birin nagidixi en ma ariyanna yi a Muxu Sugandixini.

⁴ Benun dunuɲa xa da waxatin naxan yi, Ala bata yi en sugandi nun alogo en xa sariɲan, en lu fɛtareyani a yεε ra yi. Ala bata yi a ragidi a xanuntenyani,

⁵ a xa en findi a diine ra Yesu Alaa Muxu Sugandixin barakani alo a rafan a ma a yεtεn sagoni kii naxan yi.

⁶ Na yi findi Ala hinan gbeen kanna tantun xunna ra a naxan fixi en ma a xanuntenna xɔn.

⁷ Amasɔtɔ en bata xunba Yesu wunla xɔn ma,* en yulubine yi xafari, a yi a hinan dɛfexi gbeen mayita,

⁸ Ala bata naxan nagidi en ma a faɲin na a fekolonna nun a xaxilimayaan birin yi.

⁹ A bata a sagoon wundo feen makεnεn en xa, a rafan feen naxan nagidi Yesu barakani

¹⁰ alogo a xa na rakamali a waxatin na a li. Na sagoon ni i ra fa fala a xa seen birin malan, naxanye kore xɔnna nun bɔxɔ xɔnna ma, a yi a Muxu Sugandixin findi ne birin xunna ra.

¹¹ En mɔn sugandixi en xa lu Yesu yi, alo Ala bata yi a ragidi en ma kii naxan yi nun, Ala naxan feen birin nakamalima a yεtε a maragidin nun a sagoon xɔn.

---

* **1:7: Yesu wunla xɔn ma:** Na bunna nεεn, fa fala a sayaan xɔn ma.

¹² Na ligaxi nɛn alogo en tan naxanye singe bata en yigi sa Alaa Muxu Sugandixini, en xa findi tantun seen na Ala binyen kannaxa.

¹³ Ɛ tan fan bata lu Yesu yi, ɛ to ɲɔndin falan mɛxi, ɛ rakisi fe Xibaru Fajina, ɛ yi la Yesu ra, Ala yi a Nii Sarijanxin lu ɛ yi a taxamasenna ra, a bata yi en tuli sa naxan na.

¹⁴ Alaa Nii Sarijanxin luxi nɛn alo Ala se singen naxan soxi en yii taxamasenna ra alogo en xa a kolon en sa kɛɛn sɔtɔma nɛn Alaa yamaan na xunba waxatin naxan yi, en yi Ala tantun a binyeni.

Pɔli a Ala maxandina

¹⁵ Nanara, xabu n na ɛ denkeleyana fe mɛ Marigi Yesu ma e nun ɛ xanuntenyana yama sarijanxin birin xa,

¹⁶ n barikan birama Ala xa ɛ fe yi waxatin birin, n nɛma Ala maxandɛ ɛ xa.

¹⁷ N Fafe Ala, binyen kannaxa maxandima ɛ xa, en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixina Ala alogo a xa a Nii Sarijanxin nagodo ɛ ma naxan fe kolonna fima, a feene makɛɛn alogo ɛ Ala kolonna xa fari sa.

¹⁸ N na Ala maxandima ɛ xa alogo ɛ xa feene yɛɛ to ɛ bɔɲɛni, a fixa, alogo a ɛ xilixi yigin naxan ma, ɛ xa na kolon, a bata kɛɛ nɔrɔxin binyen naxan lu a yama sarijanxin xa,

¹⁹ e nun a sɛnbe fisamantenna en tan denkeleya muxune xa. Na findixi a sɛnbe yetɛɛn nan na a naxan nawalixi a fanga gbeeni

²⁰ a to a Muxu Sugandixin nakeli sayani, a yi a lu a yiifanna ma ariyanna yi.

²¹ A yi a lu mangayane nun nɔyane nun sɛnbene nun kuntigiyanɛ birin xun na e nun xinla naxanye birin nɔɛ faɛ dunuɓani ito yi e nun waxati famatɔni.

²² Ala bata seen birin lu Yesu sanna bun ma, a yi a findi e xunna ra dɛnkɛɛya yamaan xa.

²³ Dɛnkɛɛya yamaan luxi nɛn alo Yesu fati bɛndɛna. Dɛnkɛɛya yamaan Yesu a feene birin nakamalima, Yesu naxan feen birin nakamalima kiin birin yi.

2

En kisima Alaa hinanna nan xɔn

¹ Ɛ tan fan, ɛ faxaxin nan yi a ra ɛ hakɛne nun ɛ yulubine fe ra,

² ɛ yi sigan tima naxanye yi nun ɛ yi dunuɓa muxune fɔxɔ ra waxatin naxan yi, e nun bɔxɔn nun kuyen lan tagin yinnane mangana, na nii ɓaxin naxan walima Ala matandi muxune yi iki.

³ A fɔɓni nun, en fan birin yi en ma dunuɓa yi gidin ligama nɛn alo ne, en yi biraxi en fati bɛndɛn sagoon nan fɔxɔ ra, en yi en fati bɛndɛn nun en yugo ɓaxine natane liga. Nayi, fata en kɛɓaan na, Alaa xɔɓn nan yi ragidixi en ma alo bodene.

⁴ Koni Alaa kininkininna gbo, a bata en xanu xanuntenya tilinxin na.

⁵ En tan naxanye yi faxaxi en hakɛne fe ra, Ala bata en niin bira en yi a Muxu Sugandixin barakani. Ɛ kisixi Alaa hinanna nan xɔn ma.

⁶ Ala bata en tan nun Yesu rakeli en bode xɔn ma sayani, en yi dɔxɔden sɔtɔ Yesu Alaa Muxu Sugandixin fɛma ariyanna yi,

⁷ alogo a xa a hinan tilinxi fisamantenna mayita waxati famatone yi a fanna xon a naxan yitaxi en na Yesu Alaa Muxu Sugandixin barakani.

⁸ Amasoto ε kisixi Alaa hinanna nan xon denkeleyaan barakani. Na mi fataxi ε tan xan na, Alaa kiseen na a ra.

⁹ E katan tonon xa mi a ra, nayi muxu yo mi nae a yete mataxe.

¹⁰ Ala wali xonna nan en na. A bata en da Yesu Alaa Muxu Sugandixin barakani, alogo en xa wali fapine raba, Ala bata yi naxanye yiton en yeε ra, alogo en xa sigan ti ne xon ma.

Yama kedenna nan denkeleya muxune birin na

¹¹ E tan naxanye barixi siyaan bonne ye, Yahudiyane naxanye yatexi banxulantarene ra fati benden kiraan xon, n xa a rabira ε ma ε yi kii naxan yi a foloni nun:

¹² E mi yi Alaa Muxu Sugandixini na waxatini. E mi yi lan nun ε Isirayila tonone soto, Alaa yamana. Xone ne nan yi ε ra. Layiri yo mi yi ε nun Ala tagi. A mi yi ε tuli saxi sese ra. Yigi yo mi yi ε ma, Ala mi yi ε yi dunuɓa yi.

¹³ Koni iki Yesu Alaa Muxu Sugandixini, ε tan naxanye yi makuya nun, iki ε bata maso a ra Alaa Muxu Sugandixin wunla xon ma.

¹⁴ A tan nan lanna rasoxi en birin tagi. A bata Yahudiyane nun siya gbetene findi yama kedenna ra, a to a fati benden fi, alogo a xa na danna kala naxan yi en tagi taxunxi yaxuyani.

¹⁵ A tan nan sariyan nun a yamarine nun tonne ɓan, a yi na yama firinne birin findi muxu nene kedenna ra a yete xa, a boɓe xunbenla rafa e tagi,

¹⁶ a e nun Ala tagini tɔn a sayaan xɔn a faxa wudin ma, e yi lan e bode ma alo gbindi kedenna, a e yaxuyaana kala.

¹⁷ Yesu yi fa, a bɔɲɛ xunbenla Xibaru Faɲin nali ε tan ma, naxanye yi makuya Ala ra nun e nun Yahudiyin naxanye yi maso a ra.

¹⁸ Yesu nan kiraan nabama en tan yama firinna birin xa, siga Fafe Ala yɛtagi a Nii Sariɲanxin barakani.

¹⁹ Nanara, ε tan naxanye mi yi Alaa yamani, xɔɲɛ mi fa ε ra. ε bata findi dugurenne ra yama sariɲanxini. ε bata so Alaa denbayani.

²⁰ ε bata lu alo banxin naxan bɛtɛn saxi gɛmɛne ra. Na gɛmɛne findixi xɛrane nun nabine nan na. Yesu Alaa Muxu Sugandixin yɛtɛn nan banxin tongon gɛmɛ kɛndɛn na.

²¹ Banxin yiren birin tugunxi e bode ra, a te a tan barakani, a yi findi Ala Batu Banxi sariɲanxin na Marigin xa.

²² A ε nun bonne tugunma nɛn ε bode ra a tan barakani, ε lu alo banxina Ala dɔxɔma naxan yi a Nii Sariɲanxini.

3

Pɔli a wanla siya gbɛtɛne xa

¹ Nanara, n tan Pɔli Ala maxandima ε tan siya gbɛtɛne xa, n tan kasorasana Yesu Alaa Muxu Sugandixina fe ra.

² N laxi a ra, ε bata a mɛ Ala hinanna naxan nagidixi n ma alogo n xa ε mali.

³ Ala bata a wundo feen kolonna makɛnɛn n xa, alo n bata a fena nde sɛbɛ ε ma kii naxan yi.

⁴Ɛ na n ma seβenla xaran, n xaxinla naxan sətəxi Alaa Muxu Sugandixina wundo feni, ε na yεε toma nεn.

⁵Wundo feni ito mi makeɛnɛnxi singe ra muxune xa, koni Ala bata a makeɛnɛn a xera sariɲanxine nun nabi sariɲanxine xa a Nii Sariɲanxin barakani.

⁶Na wundo feen nan ito ra fa fala siya gbetene nun Yahudiyane keε kedenna sətəma nεn Yesu a fe Xibaru Faɲin barakani. E birin bata findi yama kedenna ra alo fati bendε keden. Ala en tuli sa naxan na, e firinna birin na sətəma nεn a Muxu Sugandixin Yesu barakani.

⁷Ala bata a senβen nawali, a n ki a hinanni, alogo n xa findi Yesu a walikeɛn na naxan a falan Xibaru Faɲin nalima.

⁸Hali n to xurun muxu sariɲanxine birin xa, anu Ala bata a hinanna ragidi n ma, a n xa Alaa Muxu Sugandixina fe Xibaru Faɲin nərɔ tilinxin nali siya gbetene ma.

⁹N mən xa a makeɛnɛn wundo feni ito rakamalima kii naxan yi. Xabu waxati singene, wundoni ito yi luxunxi Daala Mangana Ala xən

¹⁰alogo iki kuntigine nun nɔ kanna naxanye bəxən nun koren lan tagini, denkeleya yamaan xa Alaa fe kolonna keɲaan birin yita ne ra.

¹¹Na birin findixi a habadan fe ragidixin nan na, a naxan nakamalixi en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin barakani.

¹²Nayi, en nɔε en masoε Ala ra nεn en ma denkeleyani Yesu barakani xaxili ragidini, sike yo mi na.

¹³Nanara, n na ε mafanma, ε nama yigitεge n ma tərone fe ra ε tan xa amasətɔ ε binyen nan ne ra.

Yesu bata en xanu kii naxan yi

¹⁴ Na nan a ligaxi, n nan n xinbi sinma n Fafe Ala bun ma

¹⁵ bɔnsɔnna birin xinla fataxi naxan na naxanye kore xɔnna nun bɔxɔ xɔnna ma.

¹⁶ N na a maxandima fa fala a xa tin a binyen nɔrɔni, a ε sɔbε so sɛnbɛni ε muxuyaana feene yi a Nii Sarijanxin barakani,

¹⁷ alogo Alaa Muxu Sugandixin xa lu ε bɔjɛni dɛnkɛɣaana barakani. N na Ala maxandima ε xa, ε xa sabati, ε bitin xanuntenyani alo salenna

¹⁸ alogo ε nun yama sarijanxin birin xa sɛnbɛn sɔtɔ ε Alaa Muxu Sugandixina xanuntenyaana gboon nun a tilinna nun a tiden famu,

¹⁹ ε yi a xanuntenyaana kolon naxan dangu kolonna birin na, alogo ε xa dɛfe Alaa fe kamalixin birin na.

²⁰ Nba, sɛnbɛna Ala naxan na, a feen birin liga en xa fata sɛnbɛn na naxan walima en yi, en na naxan maxɔdin hali en nɔε en mirɛ naxan ma, mɔn hali dangu en ma miriyane ra pon,

²¹ binyen xa fi na ma dɛnkɛɣa yamani, e nun Yesu Alaa Muxu Sugandixini, waxatin birin habadan han habadan. Amina!

4

Dɛnkɛɣa yamaan xa lu lanna nin alo fati bɛndɛ kedenna

¹ N tan naxan findixi kasorasaan na Marigina fe ra, n na ε mafanma, Ala bata ε xili naxan liga fe ma, ε sigati kiin xa lan na ma.

² E xa ε yɛtɛ magodo, ε limaniya feen birin yi, ε yi dija. E dija ε bode xa xanuntenyani,

³ ε yi kata kiin birin yi alogo Alaa Nii Sarijanxin lanna naxan fixi ε ma, na xa lu ε tagi, bɔɲε xunbenla yi ε tugun ε bode ra.

⁴ Denkɛleya yamaan luxi nɛn alo fati bɛndɛ kedenna. Alaa Nii Sarijanxi kedenna na a ra alo ε xilixi yigi kedenna ma kii naxan yi.

⁵ Marigi kedenna na a ra e nun denkɛleya kedenna e nun marafu kedenna igeni tubi xinla ma.

⁶ Ala kedenna na a ra, muxun birin Fafe naxan seen birin xunna, naxan walima feen birin xɔn, naxan feen birin kui.

⁷ Ala bata kisena nde fi en keden kedenna birin ma alo a Muxu Sugandixina en kixi kiseen sifan naxan na.

⁸ Nanara, Kitabun naxa,
 “A te kore waxatin naxan yi,
 a yi siga suxu muxune ra a yii.
 A yi kiseene fi adamadiine ma.”*

⁹ Nba, fa fala, “A bata te kore,” na bunna nanse ra? Na bunna nɛn fa fala a godɔ nɛn dunuɲa yi bɔxɔn ma.

¹⁰ Naxan godɔ dunuɲa yi, na nan mɔn te kore xɔnna ma pon, alogo a xa feen birin nakamali.

¹¹ A tan nan kiseene yitaxunxi, a yi muxuna ndee findi xɛrane ra, a yi ndee findi nabine ra, a yi ndee findi Xibaru Fajin nali muxune ra, a yi ndee findi yɛɛratine ra, a yi ndee findi karamɔxɔne ra.

¹² A en kixi na kii nin alogo muxu sarijanxine birin xa nɔ a wanla kɛ, alogo a yamaan xa sabati naxan luxi alo Alaa Muxu Sugandixin fati bɛndɛna.

¹³ Na ligama nɛn han en birin yi findi kedenna ra denkɛleyani Alaa Dii Xɛmɛn kolonni. En findi

---

* **4:8:** Yaburin 68.19

muxu kamalixine ra alo Alaa Muxu Sugandixin kamalixi kii naxan yi.

¹⁴ Nayi, en mi findε dii jɔɾene ra sɔnɔn, alo foyen nun ige walanna kunkin xalin kii naxan yi, en yi bira xaranne birin fɔxɔ ra, muxune yi en mayenden e kɔtεne nun wulene xɔn.

¹⁵ Koni xa en jɔndin fala xanuntenyani, en kɔxɔma nɛn, en yi findi Alaa Muxu Sugandixin maligane ra feen birin yi, a tan naxan findixi en xunna ra.

¹⁶ A tan nan a ligaxi dɛnkɛɛya yamaan xa findi fati bɛndε kedenna ra, a muxune yi lu e bode yi alo fati bɛndɛn yirene to tugunxi e bode ra fasane xɔn. Nayi, xa fatin yirene birin a wanla kɛ, a gboma nɛn, a kɔxɔ xanuntenyani.

En muxuya nɛnɛn naxan sɔtɔma

¹⁷ Nba, n xa maxadi falani ito ti ε xa Marigin xinli: E nama fa sigan ti alo dɛnkɛɛyatarene. E miriyane biraxi fufafu feene nan fɔxɔ ra.

¹⁸ E xaxinle yidimixi. E fe mi Alaa nii rakisina fe yi masɔtɔ e fe kolontareyaan nun e bɔjɛ xɔdɛxɛyaan xɔn.

¹⁹ E mi fa yagima sɔnɔn. E yi e yɛtɛ findi haramu fe rabane ra alogo e xa fe xɔsixin sifan birin naba han e lu kunfɛ ayi.

²⁰ Koni ε tan mi Alaa Muxu Sugandixina fe xaranxi na kiini.

²¹ E bata a fe mɛ, ε yi xaran Yesu gbee jɔndin ma yati.

²² Fa fala ε xa xɛtɛ ε dari fe fonne fɔxɔ ra, e nun ε muxuya fonna naxan luma ε rakunfɛ a ε ratantan.

²³ Koni ε niin nun ε xaxinla xa findi a nɛnɛn na.

24 $\text{\textcircled{E}}$ m $\text{\textcircled{a}}$ n xa muxuya n $\text{\textcircled{e}}$ n $\text{\textcircled{e}}$ n tongo, Ala muxu-yaan naxan daxi a ye $\text{\textcircled{t}}$ e maligan na, tinxinna nun sari $\text{\textcircled{j}}$ nanni.

25 Nanara, $\text{\textcircled{\epsilon}}$ wulen lu, birin yi $\text{\textcircled{j}}$ andin fala a muxu bodene xa amas $\text{\textcircled{o}}$ en findixi gb $\text{\textcircled{i}}$ ndi ke-denna yirene nan na.

26 Xa $\text{\textcircled{\epsilon}}$ x $\text{\textcircled{o}}$ l $\text{\textcircled{o}}$, $\text{\textcircled{\epsilon}}$ nama ha $\text{\textcircled{k}}$ e $\text{\textcircled{n}}$ liga. $\text{\textcircled{E}}$ nama lu x $\text{\textcircled{o}}$ l $\text{\textcircled{o}}$ xi han sogen bira waxatina

27 alogo $\text{\textcircled{\epsilon}}$ nama fe $\text{\textcircled{r}}$ e $\text{\textcircled{n}}$ fi Yinna Manga Setana ma.

28 Xa naxan darixi mu $\text{\textcircled{j}}$ an tiye, a xa a lu. A xa wali ke $\text{\textcircled{d}}$ e $\text{\textcircled{n}}$ a nde ke, alogo a xa seen s $\text{\textcircled{o}}$ a yiigelit $\text{\textcircled{o}}$ ne maliye naxan na.

29 $\text{\textcircled{E}}$ nama fala kobi yo ti f $\text{\textcircled{o}}$ fala fa $\text{\textcircled{j}}$ in tun naxan muxune maliye e hayun naxan ma, alogo na xa findi hinanna ra a ra $\text{\textcircled{m}}$ e muxune xa.

30 $\text{\textcircled{E}}$ nama Alaa Nii Sari $\text{\textcircled{j}}$ anxin nasunu, Ala naxan findixi taxamasenna ra $\text{\textcircled{\epsilon}}$ yi han a sa fama $\text{\textcircled{\epsilon}}$ xunbadeni l $\text{\textcircled{x}}$ $\text{\textcircled{o}}$ n naxan yi.

31 $\text{\textcircled{E}}$ ba x $\text{\textcircled{o}}$ nnantenyaa $\text{\textcircled{n}}$ nun b $\text{\textcircled{o}}$ je teen nun x $\text{\textcircled{o}}$ l $\text{\textcircled{o}}$ n nun s $\text{\textcircled{o}}$ n $\text{\textcircled{x}}$ $\text{\textcircled{o}}$ s $\text{\textcircled{o}}$ n $\text{\textcircled{x}}$ $\text{\textcircled{o}}$ n nun muxu mafalan nun $\text{\textcircled{j}}$ axuyaa $\text{\textcircled{n}}$ ma $\text{\textcircled{\epsilon}}$ tagi.

32 $\text{\textcircled{E}}$ fanna nun kininkininna yita $\text{\textcircled{\epsilon}}$ bode ra. $\text{\textcircled{E}}$ yi $\text{\textcircled{\epsilon}}$ bode mafelu alo Ala bata $\text{\textcircled{\epsilon}}$ mafelu Alaa Muxu Sugandixin barakani kii naxan yi.

5

$\text{\textcircled{E}}$ sigan ti ke $\text{\textcircled{e}}$ nenni

1 Nanara, $\text{\textcircled{\epsilon}}$ to findixi Ala xanuntenne nan na, $\text{\textcircled{\epsilon}}$ Ala raliga,

2 $\text{\textcircled{\epsilon}}$ sigan ti xanuntenyani alo Alaa Muxu Sugandixina en xanuxi kii naxan yi, a yi a ye $\text{\textcircled{t}}$ e fi en ma fe ra, a liga alo saraxa baxina Ala xa, naxan gan xiri rafan a ma.

³ Koni yanga suxun nun fe xɔsixine nun milan nama lu ε ye, e fe yeεεn nama fala mumε, alo a lan yama sarijanxini kii naxan yi.

⁴ Ε mɔn nama fe xɔsixine nun xaxilitareya falane nun yagitareya falane ti. Ne mi daxa koni fɔ barika birana.

⁵ Amasɔtɔ ε xa ito kolon yati, fa fala muxun naxan yanga suxun nun fe xɔsixine nun mile feene ligama, na sese mi keεn sɔtɔma Ala nun a Muxu Sugandixina mangayani. Amasɔtɔ milεn findixi se batun nan na alo suxure kiina.

⁶ Ε nama tin muxu yo xa ε mayenden fala fuune xɔn, amasɔtɔ Alaa xɔlɔn fama fala suxutarene xili ma na fe sifane nan ma fe ra.

⁷ Nanara, ε nama basan ne ra.

⁸ Amasɔtɔ ε tan fan yi luxi nen alo dimina koni iki ε bata lu alo keεnna Marigin barakani. Nayi, ε sigan ti alo keεnna muxune.

⁹ Amasɔtɔ fe fajin sifan birin nun tinxinyaan nun jɔndin fama keεnna nan xɔn.

¹⁰ Ε feene fεsefεεε ε Marigin nafan feen kolon.

¹¹ Ε fefe nun dimin kewanla fe fuune nama malan, koni fɔ ε xa e ramini keεnna nin.

¹² Amasɔtɔ muxune feen naxanye ligama wundoni, hali ne falan gbansanna mayagi.

¹³ Koni keεnna na sɔnna naxan birinye makεnεn, ne yigbεma nen.

¹⁴ Amasɔtɔ naxan birin na yigbε, na bata lu keεnenni. A falaxi na nan ma, a naxa,

“Ε tan naxanye xima, ε xulun,

ε keli faxa muxune tagi,

nayi Alaa Muxu Sugandixina ε luma nen keεnenni.”

15 Nayi, ε a liga ε yeren ma ε sigati kiini, ε nama lu alo fe kolontarene, koni alo fe kolonne.

16 Ε fεREN fen waxatine ma, amasotō waxatini itoe mi fan.

17 Nanara, ε nama findi xaxilitarene ra, koni ε kata Marigin sagoon kolon feen na.

18 Ε nama lugo dōlōn na, amasotō xurutareyaan nan na ra, koni ε lugo Alaa Nii Sarijanxin na.

19 Nba, ε falan ti ε bode xa Yaburi falane nun bεtine nun Ala tantun sigi sarijanxine yi, ε βetin ba Marigin xa, ε yi a tantun ε bōjēn birin na!

20 Ε barikan bira Fafe Ala xa seen birin ma fe yi waxatin birin en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xinli.

Naxanle nun e xεmεne fe

21 Ε xuru ε bode ma Alaa Muxu Sugandixin yeεragaxuni.

22 Naxanle, ε xuru ε xεmεne ma alo ε a ligama Marigin xa kii naxan yi.

23 Amasotō xεMεN nan naxanla xunna ra, alo Alaa Muxu Sugandixin denkeleya yamaan xunna ra kii naxan yi, naxan luxi alo a fati bεndεna, a naxan nakisixi.

24 Naxanle lanma nεN e yi xuru e xεmεne ma feen birin yi alo denkeleya yamaan xuruxi Alaa Muxu Sugandixin ma kii naxan yi.

25 Xεmεne, ε fan xa ε naxanle xanu alo Alaa Muxu Sugandixin bata denkeleya yamaan xanu kii naxan yi, a yi a yeTe fi e fe ra,

26 alogo a xa e rasarijan, a yi e rafixa igen nun fala xuiin xɔn,*

27 alogo a xa e ti a yetagi yama nɔrɔxin na, alo lɔxɔ yo mi dugin naxan na, a mi yijɔrɔnmɔnxi, fe yo mi a ra koni yama sarijanxin na a ra fetareyani.

28 Xɛmɛne lan e xa e ɲaxanle xanu na kii nin alo e yete gbindina. Xɛmɛn naxan a ɲaxanla xanuma, na bata a yete xanu.

29 Muxu yo munma a yete fati bendɛn naɲaxu singen. Koni a a dɛgema nɛn ki fapi, a yi a masuxu alo Alaa Muxu Sugandixin dɛnkɛleya yamaan masuxuma kii naxan yi

30 amasɔtɔ a fati bendɛn yirene nan en tan na.

31 Kitabun naxa, “Nanara, xɛmɛna a nga nun a fafe beɲinma, a yi a maso a ɲaxanla ra, e findi fati bendɛ kedenna ra.”†

32 Wundo gbeen nan ito ra, koni n na Alaa Muxu Sugandixin nun dɛnkɛleya yamaan nan ma fe falama.

33 Koni ε fan birin xa ε ɲaxanla xanu alo ε yetena, ɲaxanla fan yi a xɛmɛn binya.

6

Diine nun e sɔtɔ muxune fe

1 Diine, ε ε sɔtɔ muxune fala xuiin suxu Marigina fe ra, amasɔtɔ na nan tinxin.

2 Yamari singen nan ito ra tuli saan saxi naxan fari, a naxa, “I baba nun i nga binya

---

* **5:26:** A muxune rasarijanma **igeni**, a e rafu e tubi xinla ma. A mato Tito 3.5 kui. A mɔn muxune rasarijanma Yesu nun a **fala xuiin xɔn**. A mato Yoni 1.1 nun 15.3 kui. † **5:31:** Dunuɲa Fɔlɔn 2.24

³ alogo i xa herin nun siimaya xunkuyen sɔtɔ dunuɲa yi.”*

⁴ Dii fafane, ε nama ε diine raxɔɔ. Koni ε e xuru, ε yi e maxadi Marigina kiraan xɔn.

Konyine nun e kanne fe

⁵ Konyine, ε kanne fala xuiin suxu naxanye ε xun na dunuɲa yi, ε yi e binya, ε gaxu e yεε ra. E e sagoon liga ε bɔɲε faɲin na alo ε a ligama Alaa Muxu Sugandixin xa kii naxan yi.

⁶ E nama a liga e yε xɔnna gbansan xan yi, alogo ε xa rafan e ma, koni alo Alaa Muxu Sugandixin yεtɛna konyine, ε Ala sagoon liga ε bɔɲɛn birin na.

⁷ E wali e xa ɲɛnige faɲini, alo ε walima Marigin nan xa, muxune mi a ra.

⁸ Bayo ε a kolon fa fala Marigin muxun birin saranma nɛn a wali faɲin na, xa a findi konyin na hanma xɔrɔna.

⁹ Konyi kanne, ε fan xa a liga ε konyine xa na kiini. E nama ε kɔnkɔ e ma. E xa a kolon, a ε nun ε konyine birin kari keden peen sa ariyanna yi, naxan mi muxune rafisama a bode xa.

Alaa yεngε so seene

¹⁰ Falani soxin naxan na, ε sɔbε so Marigina fe yi a sɛnbɛn barakaxini.

¹¹ E Alaa yεngε so seene birin tongo alogo ε xa nɔ tiyε Yinna Manga Setanaa kɔtɛne birin yεε ra.

¹² Amasɔtɔ en mi adamadiine xan yεngεma, koni kuntigine nun nɔ kanne nun sɛnbε kanna naxanye dunuɲa yidimixini ito xun na, e nun yinna ɲaxin naxanye koren nun bɔxɔn lan tagini.

---

* **6:3:** A mato Xɔrɔyaan 20.12 nun Sariyane 5.16 kui.

13 Nanara, iki ε xa Alaa yenge so seene birin tongo alogo waxati naxin na a li, ε xa nɔ tiyε na yaxune yeε ra, ε yi nɔn ti feen birin yi, ε yi lu ε funfuni ken!

14 Nanara, ε xa ti ken! Nɔndin yi findi ε tagi xidin na, tinxinyaan yi findi ε kanke ye masansanna ra.

15 Ε mayitonna nun ε wekilɛn xa lu alo ε sankidina ε sanni Yesu a fe Xibaru Faɓin nalidɛni naxan bɔɓε xunbenla fima.

16 Ε denkelɛyaan xa lu ε yi alo ε ye masansan wure lefana ε yii ε Fe Naxin Kanna xalimakuli radεgexine birin natuun naxan na.

17 Ε xa kisi feen nasuxu alo xunna makantan wure kɔmɔtina, ε Alaa falan lu ε yii Alaa Nii Sariɓanxina silanfanna ra.†

18 Ε Ala maxandi waxatin birin Alaa Nii Sariɓanxin barakani Ala maxandin sifan birin yi. Ε lu ε yeε ra yi na ma, ε tunnafan Ala maxandin ma yama sariɓanxin birin ma fe ra waxatin birin.

19 Ε Ala maxandi n fan xa, alogo n na keli fala tidɛni waxatin naxan yi, Ala xa falan so n yii, n yi n wekilɛ Xibaru Faɓin wundo feen makɛnɛndɛni yamaan xa,

20 n findixi xɛraan na naxan ma fe ra hali n to xidixi yɔlɔnxɔnna ra iki. Ε Ala maxandi, alogo n xa n wekilɛ falan tidɛni alo n daxa kii naxan yi.

Xɔntɔn dɔnxɛne

21 En nafan ngaxakedenna nun en walikε bode tɔgɔndiyaxin Tikiko naxan walima Marigin xa, na n ma fe birin yeɓama nɛn ε xa, alogo ε fan xa n ma fe xibarune kolon e nun n feen naxanye ligama.

† **6:17: Silanfanna:** Sofane yenge so degɛmana.

²² N na a rasigama ε ma na nan ma alogo ε xa nxɔ fe kolon, a yi ε ralimaniya.

²³ Fafe Ala nun Marigi Yesu a Muxu Sugandixin xa bɔɲε xunbenla nun xanuntenyaan nun denkelɛyaan fi en ngaxakedenne birin ma.

²⁴ Naxanye xanuntenyaan mi ɲanma en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa, Ala xa hinan ne ra.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78